

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/4/2014
Identifikačné číslo spisu:	1512203172
Dátum vydania rozhodnutia:	13.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1512203172.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa Podielníckeho družstva DUNAJ, so sídlom v Bratislave, Vývojová č. 852, IČO: 00190667, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Matúš Meheš, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Nevädzová č. 6 C, IČO: 36855430, proti odporcovi N. E., bývajúcemu v U., o zaplatenie 9 821,29 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 28 Ro 170/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava V z 29. októbra 2013 sp. zn. 28 Ro 170/2012-89, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 29. októbra 2013 č.k. 18 Ro 170/2012-89 z r u š u j e a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa v konaní domáhal vydania platobného rozkazu ukladajúceho odporcovi povinnosť zaplatiť mu sumu 9 821,29 € príslušenstvom, ktorá podľa jeho tvrdení predstavovala odporcom neuhradené pohľadávky zo zmlúv o nájme nebytových priestorov. Okresný súd Bratislava V platobným rozkazom z 21. marca 2012 č. k. 8 Ro 170/2012-43 uložil odporcovi, aby do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu buď zaplatil navrhovateľovi sumu 9 821,29 € s príslušenstvom spolu trovami konania alebo v tej istej lehote podal odpor.

Odporca podal 30. apríla 2012 na Okresnom súde Bratislava V návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu, k návrhu pripojil aj odpor. Uviedol, že v čase od 20. marca 2012 do 20. apríla 2012 sa zdržiaval v zahraničí a platobný rozkaz prevzala na pošte jeho manželka Y. E.. Až po návrate zo zahraničia zistil, že medzi došlou poštou bola aj zásielka obsahujúca predmetný platobný rozkaz.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 26. apríla 2013 č.k. 28 Ro 170/2012-59 rozhodol, že zmeškanie lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu neodpúšťa. V odôvodnení uviedol, že platobný rozkaz prevzala riadne 2. apríla 2012 Y. E., ktorá je splnomocnená na preberanie zásielok do vlastných rúk. Lehota na podanie odporu odporcovi uplynula dňom 17. apríla 2012. Uzavrel, že odporca mal v osobe svojej manželky splnomocnenca na preberanie zásielok do jeho vlastných rúk a musel si byť vedomý, aké následky s tým spojené mu z tejto skutočnosti vyplývajú. Keďže nepreukázal relevantné

skutočnosti, ktoré by odôvodňovali odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu, predmetnému návrhu nevyhoveli. Toto uznesenie napadol odporca odvolaním.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 28. marca 2013 sp. zn. 5 Co 408/2013 napadnuté uznesenie potvrdil ako vecne správne. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa vychádzal zo správneho záveru, že platobný rozkaz bol odporcovi riadne doručený tým, že zásielku za neho prevzala jeho manželka, ktorú splnomocnil aj na preberanie zásielok určených do vlastných rúk. Takéto doručenie platobného rozkazu nie je podľa názoru odvolacieho súdu v rozpore s § 173 ods. 1 O.s.p. a nemožno ho považovať za náhradné doručenie. Aj podľa názoru odvolacieho súdu neboli teda v danom prípade dôvody, aby bolo vyhovené návrhu odporcu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu.

Okresný súd Bratislava V uznesením z 29. októbra 2013 č.k. 18 Ro 170/2012-89 odpor podaný odporcom proti platobnému rozkazu odmietol s odôvodnením, že toto rozhodnutie bolo odporcovi riadne doručené. Lehota na podanie odporu uplynula odporcovi 17. apríla 2012, odpor bol podaný až 30. apríla 2012, teda po uplynutí lehoty na jeho podanie.

Na podnet odporcu podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, ktorým napadol uznesenie Okresného súdu Bratislava V z 29. októbra 2013 č. k. 18 Ro 170/2012-89 s tým, že napadnutým rozhodnutím bol porušený zákon. Podľa jeho názoru bola odporcovi súdom odňatá možnosť konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo platobný rozkaz mu nebol riadne doručený. Platobný rozkaz prevzala za odporcu jeho manželka, ktorej neudelil procesné plnomocenstvo, iba ju voči pošte poveril, aby za neho preberala jemu určené zásielky (vrátane zásielok určených do vlastných rúk adresáta). Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dospela k záveru, že takéto doručenie nemá právne následky doručenia zásielky do vlastných rúk; generálny prokurátor v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 36/2008. Okresný súd Bratislava V teda v danom prípade nesprávne vyhodnotil, že prevzatím platobného rozkazu manželkou odporcu došlo k účinnému doručeniu a v nadväznosti na to odpor proti platobnému rozkazu odmietol, i keď pre tento postup neboli dané procesné predpoklady. So zreteľom na uvedené žiadal mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu vyslovil nesúhlas so záverom generálneho prokurátora, že odporcovi bola v danom prípade postupom súdu odňatá možnosť konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. V spise založená doručenka, ktorá je verejnou listinou a preukazuje na nej vyznačené údaje dovtedy, kým nie je relevantným spôsobom preukázané niečo iné), preukazuje, že zásielku obsahujúcu platobný rozkaz a určenú do vlastných rúk odporcu, prevzala manželka N. E. ako „splnomocnenec“. Vychádzajúc z toho je zrejmé, že na príslušnej pošte musela preukázať nielen svoju osobnú totožnosť (dokladom totožnosti), ale aj svoje oprávnenie prevziať zásielku určenú do vlastných rúk od nej odlišného adresáta (buď originálom plnej moci alebo preukazom splnomocnenca). Keďže odporca nepreukázal opak toho, čo je vyznačené na doručenke, súd správne vychádza z údajov vyplývajúcich z doručenky. Y. E. prevzala zásielku určenú do vlastných rúk ako jeho „splnomocnenec“, teda nie ako „manželka“ neoprávnená inak na preberanie takýchto zásielok. Vychádzajúc z uvedeného navrhovateľ označil napadnuté rozhodnutie za vecne správne. Poznamenal, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 36/2008, na ktoré sa odvoláva generálny prokurátor, vychádzalo z ustanovení § 49 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 30. júna 2007, v dôsledku čoho je už v súčasnosti neaktuálne. Z týchto dôvodov navrhovateľ žiadal mimoriadne dovolanie „odmietnuť“ a priznať mu náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Podľa názoru odporcu, ktorý uviedol vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu, je tento opravný prostriedok generálneho prokurátora plne opodstatnený a zodpovedajúci aj judikatúre najvyššieho súdu. Navrhol preto, aby mimoriadnemu dovolaniu bolo vyhovené.

Najvyšší súd ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal napadnuté

rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je dôvodné.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené.

O procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli generálnym prokurátorom namietané a v konaní o mimoriadnom dovolaní ani nevyšli najavo.

Podľa názoru generálneho prokurátora došlo v danej veci k odňatiu možnosti odporcu pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že odporcom včas podaný odpor bol odmietnutý napriek tomu, že pre taký postup súdu neboli dané procesné predpoklady.

O procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide v prípade procesne nesprávneho postupu súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom, (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

Judikatura najvyššieho súdu za prípad odňatia možnosti konať pred súdom (vo význame znemožnenia realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania) označuje aj postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví alebo odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup nie sú dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, ale aj rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 14/1996, prípadne ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 41/2000, 2 Cdo 119/2004, 3 Cdo 108/2004, 3 Cdo 231/2008, 4 Cdo 20/2001, 5 Cdo 434/2012, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 142/2013).

Vzhľadom na túto námietku najvyšší súd skúmal, či obsah spisu opodstatňoval záver súdov, v zmysle ktorého bol v danom prípade platobný rozkaz doručený odporcovi riadne, resp. v zmysle ktorého boli splnené procesné predpoklady pre odmietnutie odporu.

Podľa § 172 O.s.p. súd môže aj bez výslovnej žiadosti navrhovateľa a bez vypočutia odporcu vydať platobný rozkaz, ak sa v návrhu uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy vyplývajúce zo skutočností uvedených navrhovateľom. V platobnom rozkaze uloží odporcovi, aby do 15 dní od doručenia platobného rozkazu zaplatil navrhovateľovi uplatnenú pohľadávku a trovy konania alebo aby v tej istej lehote podal odpor na súde, ktorý platobný rozkaz vydal. Odpor proti platobnému rozkazu sa musí odôvodniť. Ustanovenie § 43 sa nepoužije.

Podľa § 173 ods. 1 O.s.p. platobný rozkaz treba doručiť odporcovi do vlastných rúk, náhradné doručenie je vylúčené.

Podľa § 174 ods. 3 O.s.p. súd uznesením odmietne odpor, ktorý bol podaný a/ oneskorene, b/ bez odôvodnenia vo veci samej; o týchto následkoch musí byť účastník poučený v platobnom rozkaze, c/ neoprávnenou osobou.

Vyššie uvedené ustanovenia umožňujú súdu aj bez návrhu vydať platobný rozkaz. Ide o jednu z foriem rozhodnutia vo veci samej, ktorú je možné využiť iba v prípade, ak sú splnené zákonom stanovené predpoklady. Ak sa súd rozhodne vydať platobný rozkaz, musí ho doručiť odporcovi do vlastných rúk, pričom náhradné doručenie je vylúčené. Treba dodať, že len riadne a predpisom vyhovujúce doručenie má účinky predpokladané zákonom (viď primerane R 19/1968).

V danom prípade bol platobný rozkaz doručovaný prostredníctvom pošty s tým, že má byť doručený do vlastných rúk odporcu. Z doručeny pripojenej k čl. 43 vyplýva, že zásielku, adresátom ktorej bol N. E., prevzala od neho odlišná osoba ako „splnomocnenec“. Účastníci konania nespochybňujú, že touto osobou bola v preskúmvanej veci Y. E., manželka odporcu.

Otázkou právnych účinkov doručenia písomnosti určenej do vlastných rúk fyzickej osoby subjektom, ktorého adresát podľa ustanovení Poštových podmienok poveril, aby za neho preberal jemu určené zásielky, sa už najvyšší súd v minulosti zaoberal. V rozhodnutí zo 4. augusta 2008 sp. zn. 5 Cdo 36/2008, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 39/2014, uviedol, že „splnenie požiadavky riadneho doručenia je obzvlášť dôležité v tzv. rozkaznom konaní, výsledkom ktorého je vydanie platobného rozkazu. Toto konanie, keďže ide skrátený proces, vyžaduje, aby platobný rozkaz bol doručený do vlastných rúk odporcu; jeho náhradné doručenie je vylúčené (§ 173 ods. 1 O.s.p.). Zásada rovnosti účastníkov tohto konania je prvýkrát realizovaná až dorúčením platobného rozkazu žalovanému (odporcovi), pretože až týmto úkonom je mu daná možnosť prejsť svoju vôľu a vyjadriť sa k veci. Pokiaľ by súd túto zásadu nerešpektoval, porušil by základné ustanovenia zakotvené v čl. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd o rovnosti účastníkov v konaní a čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 uvedenej Listiny o spravodlivom procese, premietnuté aj do ustanovení § 1, § 3 a § 18 O.s.p. Občiansky súdny poriadok umožňuje doručenie písomností, hoci aj určených do vlastných rúk, aj inej osobe než účastníkovi, výslovne však upravuje podmienky a spôsob takého postupu. Podľa § 49 ods. 1, prvá a druhá veta, O.s.p., ak má účastník zástupcu s plnomocenstvom pre celé konanie, doručuje sa písomnosť len tomuto zástupcovi. Ak má však účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu. Rovnako ustanovenie § 49 ods. 2 O.s.p. v znení do 30. júna 2007 (ktoré ustanovenie treba vzhľadom na čas doručovania platobného rozkazu použiť - § 372o ods. 1 O.s.p.) ustanovovalo, že keby doručovanie účastníkovi bolo spojené s ťažkosťami alebo s prieťahmi, môže mu súd uložiť, aby si zvolil pre prijímanie písomností zástupcu, ktorému možno bez ťažkostí a prieťahov doručovať“. V ďalšej časti predmetného rozhodnutia najvyšší súd uviedol, že „súd môže doručiť písomnosť inej osobe než účastníkovi len vtedy, ak je mu známe, že táto osoba je oprávnená účastníkovi určenú písomnosť pre neho alebo v jeho zastúpení prevziať. Až potom bude mať riadne preukázané, že účastníci dostali všetky písomnosti, prijatie a znalosť ktorých je predpokladom ďalšieho postupu v konaní, použitia oprávneného prostriedku, prostriedkov procesnej obrany a ochrany a ďalších úkonov, ktoré je prípustné urobiť len v zákonom alebo súdnym ustanovenej lehote, teda preukázané tie podmienky, za ktorých môže konať vo veci a vydať príslušné rozhodnutie. Splnomocnenie plnoletej osoby, aby za adresáta prijímala jemu adresované zásielky, podľa čl. 42 ods. 1 Poštových podmienok k službám, ktoré podľa zákona č.

507/2001 Z.z. o poštových službách v znení neskorších predpisov poskytuje Slovenská pošta, a.s., nemožno považovať za zastupovanie v zmysle ustanovení § 31 a nasl. O.s.p. alebo za zastupovanie pre prijímanie zásielok podľa § 49 ods. 2 O.s.p. v znení do 30. júna 2007, pretože v prípade takého plnomocenstva splnomocnenec nemá procesnoprávne postavenie zástupcu podľa § 27 O.s.p. a na rozdiel od vyššie uvedených plnomocenstiev, preberá zásielky, ktoré sú zasielané adresátovi ('aby za neho prijímala jemu adresované zásielky') a nie jemu, ako splnomocnencovi“. V závere citovaného rozhodnutia najvyšší súd konštatoval, že „platobný rozkaz musí byť podľa § 173 ods. 1 O.s.p. doručený do vlastných rúk odporcu bez možnosti náhradného doručenia. Ak platobný rozkaz bol doručený osobe odlišnej od účastníka, ktorá nie je zástupcom s plnomocenstvom pre celé konanie alebo zástupcom pre doručovanie podľa § 49 ods. 2 O.s.p. v znení do 30. júna 2007, nemožno ho považovať za doručený, a to ani vtedy, ak sa zhodou okolností dostal do rúk účastníka, ktorému bol určený“.

Právne závery najvyššieho súdu, ktoré sa v uvedenom rozhodnutí týkajú účinkov doručenia platobného rozkazu osobe, ktorá nebola zástupcom odporcu v zmysle Občianskeho súdneho poriadku (ale len osobou oprávnenou vo vzťahu k pošte preberať zásielky určené odporcovi), neboli dotknuté právnymi úpravami účinnými od 1. júla 2007. Navrhovateľ preto vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu neopodstatnene tvrdí, že predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu spočíva na záveroch, ktoré sú pre posúdenie predmetnej veci neaktuálne. Najvyšší súd preto na toto rozhodnutie (v už vysvetlenom rozsahu) poukazuje s tým, že sa so závermi v ňom obsiahnutými stotožňuje aj v danom prípade.

Vzhľadom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že prevzatím platobného rozkazu manželkou odporcu nemalom právne účinky riadneho doručenia platobného rozkazu. Mimoriadne dovolanie bolo preto podané opodstatnene - odporcovi bola v preskúmvanej veci odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) postupom súdu, v rámci ktorého odmietol jeho odpor ako oneskorene podaný (§ 174 ods. 3 písm. a/ O.s.p.), i keď procesné predpoklady pre to neboli dané.

Najvyšší súd z týchto dôvodov napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava V na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.